

ABŞ-nyň biologiki uruş maksatly ulanýan ölüm howply ýaraglary

Category: Kitapcy, Medisina

написано kitapcy | 23 января, 2025

ABŞ-nyň biologiki uruş maksatly ulanýan ölüm howply ýaraglary

ABŞ-nyň BIOLOGIKI URUŞ MAKSATLY ULANÝAN ÖLÜM HOWPLY ÝARAGLARY

Tehnologiýanyň ösüş tizligine eýermek kyn düşýän asyrymyzda dünýäni gorpuň gyrasyňa itekläň uruşlar hem ösüşi başdan geçirdi. Gylyç-galkanyň ýerini ilki ot açýan ýaraglar, soňra bombalar eýeledi. Indi bolsa döwletler himiki we biologiki ýaraglar bilen adamzadyň tepbedini okamaga taýýarlanýar. Kesel ýaýradýan dron siňekler, ysmaz edip taşlaýan güllerler, guş we doňuz dümewi, ýigrimi baş ýurtda gurlan 500 laboratoriýa we onlarça ölüm... Jemgyýeti ýok etmäge abanan howp – Biologiki uruş...

Türkmen halk dessanlarynda Gürjüstan diýip atlandyrylan Gruziýanyň paýtagty Tbiliside gurlan ylmy-barlag laboratoriýasy kesellere garşy göreş alyp barýan we derman önümçiliginiň üstünde işleýän laboratoriýa hökmünde tanadylsada, gelip gowuşýan ýeňasty habarlara görä, ol ýerde ölüm howply synaglary, ýagny, biologiki ýaraglaryň synagy geçirilýärmiş. Özem şol synaglarda syçanlar däl-de, hut

adamlar ulanylýarmyş. Muny habar berenem Gürjüstanyň öňki howpsuzlyk ministri Igor Giorgadze... Ynanmabilşiňe ynanma!.. Türkiýe birwagt şarbon virusynyň ýaýramagyndan endişe edip howsala düşüpdü. Şol wagt Russiýa Gürjüstanda ABŞ tarapyndan bina edilen Riçard Lugarı adyndaky Halk saglygyny goraýyş merkezi ylmy-barlag laboratorıýasynda ölüm howply synaglaryň geçirilýändigini paş edipdi. Rus teleýaýlymynda çykyş eden köne ministr Giorgadze ýalana çykaryp bolmajak ýüz müňlerçe fakty orta atdy. Şol faktlaryň birinde siňekleriň hereket ediş ugruna görä sazlanan we munuň netijesinde siňekleri kosmos hemrasyndan islän ugruňa gönükdirmegi üpjün edip bilýän elektron enjamyň barlygy aýdylýardy. Şeýlelikde siňekler ölüm howply patogenleri we mikroplary ýaýradýan ganhor drona öwrülýärdi. Ýene bir faktda bolsa düzümindäki syňraklary gana aralaşan wagtynda ysmaz edip taşlaýan gülleden söz açylýardy... Bularyň ählisi kagyz ýüzünde «halk saglygy boýunça ylmy-barlag işlerini geçirýän laboratorıýada» taýýarlanýardy.

Laboratorıýada 2015-nji ýylyň aprel aýynda otuz adamyň Gepatit C keselinden bejergi alýan döwründe ýogalandygyny çaklaýan Giorgadze 2016-njy ýylyň aprel aýynda 30, awgust aýynda-da 13 adamyň ölendigini, olaryň ölüm sebäbi baradaky kepilnamasynda bolsa «ölüm sebäbi anyklap bolmady» diýen kesgitleme goýulandygyny, emma bu ölümler boýunça hiç hili derňew işiniň açylmandygyny habar berdi. Öňki ministr ölen görgülileriň atlarynyňam aýdylmandygyny, diňe meýdiň belgilenen sanynyň, doglan ýylynyň we jynsynyň aýdylandygyny habar berdi. Gürrüňi edilýän ölümleriň gepatite garşy göreşiň çäginde ýüze çykandygyny öňe süren Giorgadze «bejergi» döwründe näsaglara bermek bolmaýan dermanlaryň berilendigini-de sözünüň üstüne goşdy. Ynha, ABŞ-nyň ölüm laboratorıýalary we biologiki uruşyň inkär edip bolmajak aýy hakykaty...

Biologiki uruş zäherli maddalar ulanmak arkaly adamlary, haýwanlary we ösümlükleri ýok etmäge gönükdirilen uruş tilsimleriniň biridir. Entomologiki uruş hem biologiki uruşyň bir görnüşü hasaplanýar.

М. В. СУПОТНИЦКИЙ

БИОЛОГИЧЕСКАЯ ВОЙНА

Библиотека БЖД и ЧС

Мир

• Taryhda biologiki uruşyň jansyzlarynyň ilkinji gezek ulanylyşy

Iň gorkunç ýaraglaryň sanawynda ýadro ýaraglaryny çaňyna garyp biljek güýje eýe bolan biologiki ýaraglar Ikinji jahan uruşynda ünsi çekipdir. Pidalaryna berýän ejiri, anyklama işindäki kynçylyklar, ýaýrama tizligi, biologiki jansyzyň ýarag hökmünde saýlanyp alynmagyna getirýän kriteriýalaryň birnäçesidir.

Kaffa şäherini gaban tatarlaryň söweşde ospa keselinden ölen esgerleri manjynyklara salyp galanyň içine atmagy we agyz

suwuna taşlamagy taryhda ilkinji gezek biologiki söweş tilsimleriniň ulanylyp başlan wagty hasap edilýär. Ondan öňem Gannibal Ewrimedont söweşinde garşydaş goşuna garşy zäherli ýylanlary ulanandygy aýdylýar.

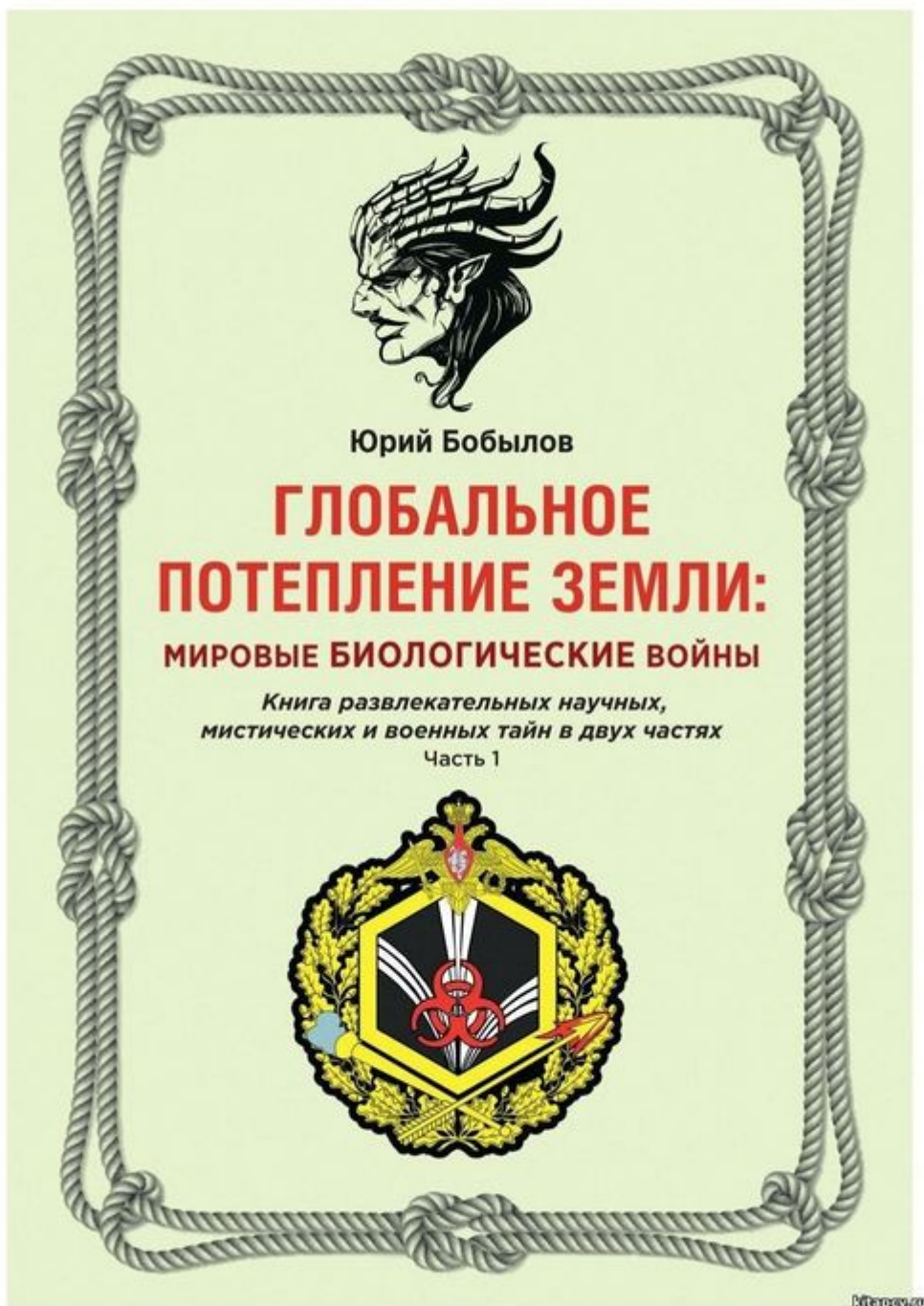
Orta asyrlarda ýewropalylar Amerika yklymyny basyp alanlarynda çuma keseliniň wirusyny ýerli ilata – indeýlere garşy ýaýrandygy barada-da maglumatlar bar.

Taryhyň iň ýaramaz tejribelerini biri-birine garşy ulanan ABŞ-da we SSSR-de hem biologiki uruş serişdeleri boýunça birnäçe ylmy-barlag işleri geçirilipdi. 1972-nji ýylda Kuba ABŞ-nyň Merkezi Razwedka uprawleniýesi (CIA) 500.000-e golaý doňuzyň ölümüne sebäp bolan doňuz dümewiniň wirusyny (swine fever virus) ýaýratmakda aýyplady. 1979-njy ýylda bolsa «Washington Post» («Washington Post») gazetini Kubanyň garşysyna taýýarlan biologiki uruş maksatnamasynyň bardygyny aç-açan mälim etdi. 1980-1981-nji ýyllarda ABŞ-nyň Maýami ştatynda we Porto-Rikoda köpsanly gaitili göçegçide ginekomastiýanyň alamatlarynyň bardygy belli bolupdyr. Özem şol göçegçiler ýurda girenlerinde dürli barlaglardan geçendiklerini aýdypdyrlar. Ýagny olara ýurda girenlerinden soň gormon goýberilendigi öňe sürülýär.

- **Kesel dörediji ýa-da öldüriji jansyzlar**

Patogen mikroorganizmler biologiki taýdan öndürilen bioaktiw maddalar adamlary, haýwanlary we ösümlikleri öldürmek ýa-da uly möçberde zyýan ýetirmek maksady bilen iň gadymy döwürlerden bäri ulanylypdyr. Häzirki döwürde bolsa biologiki uruş kategoriýasyna degişli edilen bu ölüm howply jansyzlar terrorçylykly toparlar tarapyndanam howp salmagyň serişdesi hökmünde ulanylmaga başlandy. Biologiki jansyzlar himiki jansyzlardan has beter öldüriji güýje eýe. Sebäbi olar tebigy şertlerde arkaýyn hereket edip, aňsatlyk bilen ýaýrap we köpelip bilýärler.

• **Jansyzlary üç topara bölüp öwrenmek bolar:**

1. Kesel güýçden gaçyrma, ölüm we beýleki alamatlar bilen adamlara täsiri astyna alýar. Muňa mysal hökmünde, protozoa, bakteriýa, wirus, bakteriýal toksini, rikesiýa dagylary görkezmek bolar.

2. Adamlara ýakyn ýerdäki ýabany we eldeki haýwanlara ýolugyp, olaryň üsti bilen infeksiýa ýaýramagyna sebäp bolýaj keseller. Muňa mysal hökmünde, ospa, guduz, antraks, brýusella, leptospirozis ýaly keselleri görkezmek bolar.

3. Ekerançylyk önümlerini we serişdelerini zäherläp adamlara zyýan berýän keseller. Meselem gök önümleriň we iýmişleriň düzümine goýberilýän gormonlar, mör-möjekler, bakteriýalar, sepilýän himiki dermanlar.

@ Internet maglumatlary esasynda taýýarlandy. Medisina